

Virsnieru ķirurģijas aktualitātes un rezultāti

Zane Višņevska^{1,2}, Artūrs Ozoliņš^{1,2}, Solvita Stabiņa¹,
Zenons Narbutis^{1,2}, Jānis Gardovskis^{1,2}

¹ Rīgas Stradiņa universitāte, Ķirurģijas katedra, Latvija

² Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca, Ķirurģijas klīnika, Latvija

Ievads. Virsnieru audzēju incidence ir 3–5%, un, uzlabojoties diagnostikas metodēm, tai ir tendence pieaugt. Lielākā daļa virsnieru audzēju ir nefunkcionējošas adenomas, kuras bieži tiek nepamatoti operētas. Operāciju var veikt konvencionālā vai laparoskopiskā veidā. Mūsdienās izvēles metode virsnieru audzēju gadījumā ir laparoskopiska adrenalektomija.

Darba mērķis. Izvērtēt virsnieru ķirurģijas rezultātus Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas Ķirurģijas klīnikā laikposmā no 1999. līdz 2012. gadam.

Materiāls un metodes. Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas Ķirurģijas klīnikā 13 gadu laikā operēti 168 pacienti ar virsnieru audzējiem. Vidējais pacientu vecums ir 55 gadi. Indikācijas operācijai – hormonāli aktīvi audzēji, nefunkcionējoši virsnieru audzēji, kas lielāki par 5 cm diametrā vai dinamiskā palielinās izmēros, solitāras metastāzes virsnierēs. 129 (77%) gadījumos tika veikta laparoskopiska adrenalektomija (A), 32 (19%) gadījumos – konvencionāla adrenalektomija (B), bet 7 (4%) gadījumos operācija tika konvertēta (C).

Rezultāti. Vidējais hospitalizācijas ilgums ir samazinājies – no 14 dienām (1999. gadā) līdz 6 dienām (2012. gadā). A grupā samazinājies vidējais operācijas ilgums – no 153 minūtēm līdz 100 minūtēm, B grupā tas ir palielinājies – no 98 minūtēm līdz 130 minūtēm. Morfoloģiskajā izmeklēšanā konstatētas 96 adenomas (ieskaitot aldosteromas), 35 feohromocitomas, 7 virsnieres hiperplāzijas, 6 metastāzes virsnierēs un adrenokortikālas karcinomas, 4 ļaundabīgas feohromocitomas, 3 mielolipomas un kortikālas cistas, divi Kušinga slimības gadījumi, viena tuberkulozes granuloma, hemanģioma un ganglioneiroma.

Secinājumi. Augot pieredzei un palielinoties pacientu skaitam, dinamiskā mazinās operācijas un hospitalizācijas ilgums. Ārstējot virsnieru audzējus, svarīga ir multidisciplināra pieeja un vadlīniju ievērošana.